

بهارستان در سودای پاستور

بررسی ثبت نام و حضور نمایندگان مجلس در انتخابات ریاست جمهوری

واپس انتخابات ریاست جمهوری چهاردهم

با سقوط بالگرد سیدابراهیم رئیسی، طبق قانون شاهد برگزاری زود هنگام انتخابات ریاست جمهوری هستیم؛ انتخاباتی که تأیید و رد صلاحیت هایش عده‌ای را نامید و برخی دیگر را به حضور در پای صندوق‌های رای امیدوار کرد. با وجود فرصت کمی که شورای نگهبان داشت، ۸۰ کاندیدا با ورود به وزارت کشور برای کاندیداتوری ثبت نام کردند و در نهایت با تشخیص و نظارت استصوابی شورای نگهبان از بین این ۸۰ نفر تنها ۶ کاندیدا وارد عرصه رقابت در انتخابات ریاست جمهوری شدند. اما در میان ثبت نام کنندگان، بخش قابل توجهی از نمایندگان کنونی یا ادوار مجلس بودند. جالب‌تر آنکه بودند نمایندگانی که در حوزه انتخابیه خود رای نیاوردند اما اقدام به ثبت نام برای ریاست جمهوری کردند. ورود آنها به عرصه ثبت نام برای انتخابات ریاست جمهوری مورد تحلیل کارشناسان حوزه سیاست قرار گرفت. برخی از آنها بر این باورند که نمایندگان ادوار برای آنکه از آذنان پاک نشوند در این انتخابات ثبت نام کردند و نمایندگان این دوره مجلس نیز برای حک کردن یک ثبت نام ریاست جمهوری در کارنامه خود اقدام به کاندیداتوری کرده‌اند.

برخی دیگر بر این عقیده اند، تأیید یا عدم احراز صلاحیت‌های گسترده در انتخابات، با حضور این نمایندگان کم رنگ شده و حساسیت و واکنش به رد یا عدم احراز صلاحیت افرادی مانند علی لاریجانی رئیس سه دوره مجلس پس از انقلاب را کاهش دهد.

در این میان محمدباقر قالیباف (رئیس مجلس) و علی نیکزاد (نائب رئیس مجلس)، عباس مقتدایی خوراسگانی (اصفهان)، محمدرضا صباغیان (باقو) (مهریز)، مسعود پزشکیان (تبریز)، زهره الهیان (تهران)، فداحسین مالکی (زاهدان)، علی آذری (فوجان و فاروج)، سیدشمس‌الدین حسینی (تنگابن)، ابراهیم عزیزی (شیراز) نمایندگان هستند که از این دوره مجلس برای ریاست جمهوری ثبت نام کرده‌اند. البته علی نیکزاد انصراف خود را از شرکت در انتخابات دقیقاً چند ساعت زودتر از اعلام اسامی نهایی اعلام کرد. در پس بحث‌ها بر سر اینکه چرا این تعداد نماینده یا به عرصه رقابت گذاشته‌اند به سراغ نمایندگان مجلس دوازدهم در روزهای آغازین فعالیت‌شان رفتیم. بسیاری از نمایندگان حاضر نشدند ثبت نام کنندگان در انتخابات ریاست جمهوری - آن هم در اکثر موارد بدون پشتوانه اجرایی - مورد بررسی قرار دهند و درباره آن صحبت کنند و تنها عده کمی حاضر به گفت‌وگو درباره این موضوع با هم میهن شدند.

مسند باقی ماند. اما پس از دوره سوم، مهدی کروبی تلاشی برای کاندیداتوری در انتخابات سال ۱۳۷۲ نکرد و پس از ریاستش بر مجلس ششم که اصلاح طلبان اکثریت مطلق را در دست داشتند و تا تاریخ ۶ خرداد ۱۳۸۳ ادامه داشت؛ همزمان با پایان دو دوره ریاست جمهوری سیدمحمد خاتمی، در دوران اصلاحات تصمیم به حضور در انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۸۴ گرفت که ناکام ماند و با تشکیل حزب اعتماد ملی فعالیت سیاسی برای دستیابی به مسند ریاست جمهوری را ادامه داد و در نهایت در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۸ هم شرکت کرد و پس از اعلام نتایج و اعتراضات به آن در حصر قرار گرفت.

ناطق نوری در ۱۲ خرداد ۱۳۷۱ سومین ریاست پارلمانی در چهارمین دوره مجلس بود که در دوره پنجم و تا تاریخ ۴ خرداد ۱۳۷۹ نیز ریاست مجلس را بر عهده داشت. البته او در همین دوران در انتخابات ریاست جمهوری هفتم شرکت کرد و قیاب اصلی سیدمحمد خاتمی در انتخابات ریاست جمهوری هفتم شد. حداد عادل پس از کروبی رئیس دوره هفتم مجلس شد و از ۱۷ خرداد ۱۳۸۳ تا ۵ خرداد ۱۳۸۷ مسئولیت ریاست پارلمان را بر عهده داشت. پس از پایان دوره، حداد عادل در انتخابات ریاست جمهوری یازدهم کاندیدا شد اما ۴ روز پیش از انتخابات انصراف داد.

علی لاریجانی که در ۱۲ خرداد ۱۳۸۷ از حوزه قم وارد پارلمان شد و به ریاست آن رسید، پیش از آنکه به عنوان رئیس مجلس از سوی نمایندگان انتخاب شود؛ با تجربه و شهرت در مسند ریاست صدواسیمادری انتخابات ریاست جمهوری نهم شرکت کرد که ناکام انتخابات شد. پس از آن هم در سه دوره - هشتم و نهم و دهم - ریاست مجلس را بر عهده داشت و البته پس از دوره دهم مجلس در دو انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ و ۱۴۰۳ شرکت کرد و رد صلاحیت شد. قالیباف پیش از آنکه در جایگاه رئیس مجلس قرار گیرد در انتخابات ریاست جمهوری هفتم و یازدهم و دوازدهم شرکت کرد و در اولی و دومی ناکام انتخابات شد و در دوره دوازدهم به نفع سیدابراهیم رئیسی انصراف داد. در ۸ خرداد سال ۱۳۹۹ و پس از لاریجانی، ریاست مجلس معروف به مجلس انقلابی را از آن خود کرد و تا پایان مجلس یازدهم بر مسند ماند و در دوره دوازدهم مجلس هم با اما و اگرهای مطرح‌شده بالاخره با ۱۹۸ رای توانست دوباره سکان ریاست پارلمان کشور را به دست گیرد. این بار اما قالیباف برای محقق کردن رؤیای ریاست جمهوری‌اش بار دیگر کاندیدای انتخابات زود هنگام ریاست جمهوری شد تا شاید بالاخره بتواند مانند هاشمی‌رفسنجانی از صندلی ریاست مجلس، سکوی پرتابی به ریاست جمهوری بسازد.

پریسا هاشمی

خبرنگار پارلمانی هم‌میهن

اکبر هاشمی‌رفسنجانی تنها رئیس مجلسی است که پیش به پاستور و ریاست جمهوری باز شد و توانست به ریاست جمهوری هم تکیه زند. پس از آن تمام رؤسای مجلس کاندیدای ریاست جمهوری شدند. مهدی کروبی در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۸ کاندیدای ریاست جمهوری شد. علی اکبر ناطق نوری در سال ۱۳۷۶، چنین تصمیمی گرفت و پا به عرصه رقابت انتخابات ریاست جمهوری گذاشت. غلامعلی حدادعادل پس از پایان دوران ریاست مجلس، در سال ۱۳۹۲ کاندیدای ریاست جمهوری شد. محمدباقر قالیباف، رئیس کنونی مجلس در سال‌های ۱۳۸۴، ۱۳۹۲ و ۱۳۹۶ نامزد ریاست جمهوری شد و حالا هم در انتخابات ناگهانی ریاست جمهوری یکی از ۶ چهره‌ای است که از گیت شورای نگهبان گذشته است.

رؤسای ادوار مجلس و انتخابات ریاست جمهوری

هفتمین روز خرداد ۱۳۵۹ اولین جلسه مجلس پس از انقلاب برگزار شد و در ابتدا بدالله سحابی، به‌عنوان رئیس سنی و مهدی بازرگان نیز به‌عنوان نایب رئیس اول برگزیده شدند. سپس هاشمی‌رفسنجانی، برای نمایندگان به‌عنوان اولین رئیس مجلس ایران پس از انقلاب انتخاب شد. او از ۲۹ تیر ۱۳۵۹ ریاست پارلمان کشور را در دست گرفت و تا ۲۴ مرداد ۱۳۶۸ رئیس مجلس باقی ماند.

هاشمی در دوره اول ۶ خرداد ۱۳۶۳ یعنی پایان دوره رئیس مجلس بود. در دوره دوم مجلس ابتدا سعید امانی رئیس سنی مجلس شد و پس از آن دوباره هاشمی‌رفسنجانی از ۲۷ خرداد ۱۳۶۳ تا ۵ خرداد ۱۳۶۷ ریاست مجلس را بر عهده داشت. هاشمی‌رفسنجانی ریاست دوره سوم مجلس را تا ۲۴ مرداد ۱۳۶۸ هم به خود اختصاص داده بود، اما پس از درگذشت امام و رهبری آیت‌الله خامنه‌ای که تا پیش از این رئیس جمهور بود، با برگزاری انتخابات زود هنگام به‌عنوان رئیس جمهور به پاستور مهاجرت کرد. مهدی کروبی در تاریخ ۲۵ مرداد ۱۳۶۸ به عنوان دومین فرد در مجلس سوم بر صندلی ریاست مجلس تکیه کرد و تا ۶ خرداد ۱۳۷۱ بر

فضای انتخابات فعلاً دو قطبی نیست

حسام‌الدین آشنا، مشاور حسن روحانی در دولت دوازدهم در گفت‌وگو با جماران در پاسخ به این سوال که آیا امکان تکرار انتخابات ۷۶ وجود دارد؟ گفت: «هیچ انتخاباتی مانند دور قبل نبوده و هیچ دوره‌ای قابل تکرار نیست.» وی در خصوص اینکه آیا پیش‌بینی می‌کند، قالیباف و پزشکیان دو گزینه آخر باشند؟ خاطرنشان کرد: «این بیشتر از اینکه پیش‌بینی باشد یک برنامه انتخاباتی است. کسانی هستند که چنین برنامه‌ای دارند و آن را پیگیری می‌کنند. پزشکیان و قالیباف ظرفیت خودتخریبی بسیار بالایی دارند، چرا که تعارض منافع زیادی در درون ستادهای ایشان دیده می‌شود.»

مشارکت حداکثری کارآمدی حداکثری

علی بهادری جهری، سخنگوی دولت با حضور در مسجد انصارالحسین شهرک شهید ملاحی، در پاسخ به پرسشی درباره دلیل کاهش مشارکت در ادوار گذشته، تصریح کرد: «اصلی‌ترین عامل کاهش مشارکت، پشت کردن به مردم در ادواری از مدیریت کشور بود. مردم در ادواری از مدیران کشور شنیدند که کلید حل مشکلات کشور در خارج از مرزهاست؛ طبیعتاً این نگاه موجب کاهش مشارکت در انتخابات می‌شود زیرا مردم احساس می‌کنند که حضور یا فقدان حضورشان در انتخابات تأثیری در اصلاح امور کشور ندارد. راهکار افزایش مشارکت این است که مردم را نسبت به نقش بی‌بدیل‌شان برای مدیریت کشور از طریق انتخاب درست آگاه سازیم. جمهوری اسلامی حقیقتاً به مردم باور دارد و حتماً مشارکت حداکثری، کارآمدی حداکثری را به دنبال دارد.» بهادری جهری در پاسخ به پرسشی دیگری درباره دلیل کاندیدا نشدن سرپرست ریاست جمهوری در انتخابات اظهار کرد: «این تصمیم شخصی افراد است که با توجه به وضعیت خود و شرایط و ضوابط ریاست جمهوری، در عرصه انتخابات وارد شوند یا خیر، به‌حال آقای مخبر به این جمع‌بندی نرسید که در انتخابات ثبت نام کنند و بر این نکته نیز توجه داشت که اگر وارد رقابت انتخاباتی شود، شاید نتواند در این مدت و تا زمان استقرار رئیس جمهور جدید مسئولیت امور دولت را به نحو احسن انجام دهد و ورود در عرصه رقابت‌های انتخاباتی فرصت خدمت را از دولت و او به‌عنوان امانتدار شهید رئیسی بگیرد. اخلاق مداری و احترام به مخالف، خط شهید رئیسی بود. کسانی که در انتخابات ریاست جمهوری می‌گویند می‌خواهند خط شهید رئیسی را ادامه دهند، در همین مرحله انتخابات هم خودشان و هم ستاد و طرفداران‌شان باید مسیر اخلاق و پرهیز از تنش با سایر داوطلبان را بی‌بگیرند که اگر غیر از این باشد، از خط شهید رئیسی فاصله گرفتند.»

چقدر قانون در این کشور غریب است

محسن برهانی، حقوق‌دان در واکنش به سخنان محمدباقر قالیباف در برنامه گفت‌وگوی ویژه خبری در حساب کاربری‌اش در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «بعد از اشتباهات فاحش آقای قالیباف در خصوص دیوان عدالت اداری و شاکای خصوصی و جایگاه مدعی العموم، مشخص گردید چرا به نامه صدها استاد حقوق کشور در خصوص فاجعه طرح تسهیل و نابودی نهاد وکالت توجه نشد و لایحه حجج و عفاف غیر کارشناسانه تصویب شد. چقدر قانون در این کشور، غریب است!»

برخی از کارشناسان حوزه سیاست بر این عقیده‌اند که احتمال دارد کاندیداتوری نمایندگان مجلس در انتخابات ریاست جمهوری، بر فعالیت مجلس نوپای این دوره تأثیر بگذارد. احمد آریایی نژاد، نماینده ملایر از جمله این افراد است که این احتمال را می‌دهد. او در گفت‌وگو با هم‌میهن روند ثبت نام در انتخابات ریاست جمهوری را بررسی کرده که در زیر آمده است:

۴ احتمال دارد حضور نمایندگان مجلس در انتخابات ریاست جمهوری بر روند و فعالیت مجلس، آن هم در روزهای ابتدایی این دوره تأثیرگذار باشد؟

در پاسخ باید بگویم هم امکانش وجود دارد و هم ندارد. رهبر ما افراد را از ورود قوه مقننه به قوه مجریه نمی‌کند. ما تعهدی به مردم دادیم و به مجلس وارد شدیم، برنیم زیر میز و به جای دیگری برویم و توجیهی کنیم که به نظر توده مردم

احمد آریایی نژاد نماینده ملایر: کاندیداهای ریاست جمهوری زیر میز مجلس زدند

قوانین انتخابات آسیب‌شناسی شود تا مشخص شود چرا این حجم ثبت نام می‌کنند در حالی که ۹۰ درصد آنها رد صلاحیت می‌شوند. نه اینکه آنها افراد بدی هستند بلکه صلاحیت آنها احراز نمی‌شود. وقتی می‌گوییم رد صلاحیت شده برخی فکر می‌کنند که او خلاف کرده در حالی که در آن حد و سطح نیست. فکر نمی‌کنید اگر ثبت نام‌ها محدود شود، افراد خاصی در دایره قدرت قرار می‌گیرند و فرصت از دیگران گرفته می‌شود؟

این هم یکی از آسیب‌هایی است که باید بررسی شود. باید هر گرایش سیاسی یک نفر را وارد عرصه انتخابات ریاست جمهوری کند. اما جریان‌های سیاسی از این حربه استفاده کرده و چند کاندیدا وارد انتخابات می‌کنند تا اگر یک نفر، رد شد یک یا دو کاندیدا باقی بمانند. حزب باید فراتر از اساسنامه طرح ایده بدهد و برنامه‌های خود را تشریح کرده و پاسخگوی آن باشد. در حال حاضر انتخابات بیشتر رفیق‌بازی و پارکشی شده و برنامه‌ای از کاندیداها نمی‌خواهند. اگر شما برنامه قابل اجرایی از کاندیداها دیدید به من بگویید.

کردند در حالی که برخی از آنها سابقه اجرایی هم نداشتند؟

ثبت نام اولیه باید محدودتر شود و شرایطی پیش‌بینی شود که هر کسی از ظن خود یار نشود و به ثبت نام در انتخابات ریاست جمهوری اقدام نکند. باید شرایط ثبت نام تخصصی‌تر و تجربه در آن دخیل شود. وقتی ۸۰ نفر ثبت نام می‌کنند و برخی از آنها انصراف می‌دهند، مشخص است که برای ورود به انتخابات ریاست جمهوری فکر نکرده‌اند و دو تا چهار تایی حضور در انتخابات را به بعد از ثبت نام موکول می‌کنند. به نظر من باید قوانین انتخابات اصلاح شود.

۴ شما معتقدید که در این دوره هم مجلس هم قانون انتخابات مجدداً اصلاح می‌شود؟

به نظر من باید این اصلاح صورت بگیرد. باید شرایط طوری باشد که هر کسی برای انتخابات ریاست جمهوری ثبت نام نکند. اوایل انقلاب در روستاها هم برای ریاست جمهوری ثبت نام می‌کردند در حالی که زورشان نمی‌رسید حتی در روستای خودشان تبلیغات کنند ولی ثبت نام می‌کردند. باید

آن را نمی‌پسندند. حتماً خودشان را راضی کردند و توجیهاتی دارند اما شخصاً این شکل کار را نمی‌پسندم. شاید اگر به من هم بگویند وزارت را قبول کنم سست و وسوسه شوم. اما باید یادمان باشد که کجا بودیم و چطور وارد مجلس شدیم. از سوی دیگر مطمئناً مقام رهبری هم رای می‌دهد. درست است که نمی‌گوید به چه کسی رای می‌دهد اما مشخصاتی را اعلام می‌کند و دوستان ممکن است توجیهاتی بیاورند که شرایط کشور خاص است یا بگویند رهبری هم زمانی نماینده بوده و بعد از شهادت محمدعلی رجایی برای ریاست جمهوری اقدام کرده است. اما نمی‌گویند ایشان طی این سال‌ها اعلام کرده که «کسانی که تعهد دارند در قوه مقننه بمانند.» چرا قوه مجریه می‌روند؟ انشالله که دوستان برای رضای خدا حرکت کردند و جواب آن را هم بگیرند. رسانه‌ها بهتر است در بین توده‌های مردم نه احزاب، افکارسنجی کنند تا مشخص شود مردم از این شکل کار راضی هستند؟

۴ به نظر شما چرا بعضی از نمایندگان ادوار و دوره دوازدهم اقدام به ثبت نام در انتخابات ریاست جمهوری